

LAUKAAN KUNTA

Lupa- ja valvontalautakunta
PL 6
41341 LAUKAA

PÄÄTÖS

Ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisessa asiassa

Dnro 340/11.01.00.00/2023

Kokouspäivä: 19.2.2025

Julkaisupäivä: 26.2.2025

ASIA

Javiko Oy:llä on voimassa oleva Laukaan kaavoitus- ja rakennuslautakunnan 21.12.2016 myöntämä ympäristölupa kettutarhalle Leppäveden kylässä kiinteistöllä Seriola 410-406-11-172. Lupapäätöksen mukaan varjotaloihin saadaan sijoittaa 850 siitoskettua poikasineen. Varjotalojen yhteispituus on 1565 jm.

Voimassa olevassa lupapäätöksessä on mukana myös tilarehustamo, mutta tarkempaa kuvausta tilarehustamon toiminnasta, käytettävistä sivutuote- ja raaka-ainemääristä, niiden käsittelystä, varastoinnista ja rehun valmistamisesta, rehustamon jätehuollosta eikä jätehuollon varmistamiseksi vaadittavasta YSL 59 §:n mukaisesta vakuudesta luvassa ole.

Tarhalla ei ole varjotalojen alueelta muodostuvien valuma- ja kuivatusvesien käsittelyjärjestelmää, eikä niiden johtamista ole toteutettu niin, että näytteenotto suoraan muodostuvista kuivatusvesistä olisi mahdollista. Tarhalta johdettavat vedet ohjataan Multajokeen ja edelleen Leppäveden Ilveslahteen. Tarhalla on otettu käyttöön haittaeläinten karkottamiseen kaasutykki, jonka aiheuttamasta meluhaitasta on tullut ympäristönsuojeluun valituksia.

Edellä kuvattuihin toimintoihin liittyen valvontaviranomainen on esittänyt 12.12.2023 aloitteen Javiko Oy:n ympäristöluvan muuttamiseksi siten, että lupaa täydennetään tilarehustamon toimintaa, kuivatusvesien käsittelyä ja jätehuollon järjestämiseksi asetettavaa vakuutta koskevilla tiedoilla ja lupamääräyksillä. Näitä toimintoja koskevat tiedot pyydettiin toiminnanharjoittajalta. Koska ääneen perustuvat karkottimet tulee meluvaikutusten vuoksi huomioida ympäristöluvassa, täydennettiin hakemusta jälkikäteen tältä osin ja muutoshakemus kokonaisuudessaan kuulutettiin uudelleen.

HAKIJA

Javiko Oy
Kuukkalantie 55
41310 Leppävesi
P: 0400 211161
s-posti: javikooy@gmail.com
y-tunnus: 0653589-0

Yhteyshenkilö:

VOIMASSA OLEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Laukaan kaavoitus- ja rakennuslautakunta on myöntänyt turkistarhalle (silloin Wite Trans Oy) ympäristöluvan 27.10.2006. Ympäristöluvan lupamääräykset tarkastettiin 21.12.2016 annetulla päätöksellä, jolla aikaisempi päätös on kumottu. Yrityksen nimi on sen jälkeen muuttunut ensin Tiituspohjan Turkistarha Oy:ksi ollen nykyään Javiko Oy. Tilarehustamo on rekisteröity sivutuoteasetuksen mukaisesti kunnaneläinlääkärin toimesta.

TILAREHUSTAMON TOIMINNAN KUVAUS

Javiko Oy:n tilarehustamo on ollut toiminnassa vuodesta 1974. Tilarehustamolla tehdään rehua omaan käyttöön. Raaka-aineena ei käytetä jätteitä, vaan raaka-aineet ostetaan pääosin Atria oy:ltä. Raaka-aineeksi kelpaa vain hyvälaatuiset ei pilaantuneet eläin- ja kasviperäiset tuotteet.

- 1) Eläinperäisten raaka-aine erien määrä ja laatu
  - kokonaismäärä vuositasolla 200 - 250 tonnia
  - sivutuoteluokka 2 ja 3
  - raaka-aineet tulee pääosin Atrian Jyväskylän teurastamolta. Satunnaisia eriä saateetaan hankkia kalanjalostuksesta ja siipikarjailoilta.
  - teurastamolta hankittavat raaka-aineet tulevat hapotettuna
  - kalanjalostuksesta tulevat raaka-aineet tulevat pakastettuna.
- 2) Raaka-aineiden kuljetus omalla kalustolla, 1-2 kertaa kuukaudessa
- 3) Hapottamiseen käytetyt kemikaalit, säilöntäaineet, muut kemikaalit ja niiden määrät:
  - Muurahaishappoa 2000 – 3000 kg/vuodessa, väkevyys vaihtelee valmistajasta riippuen: 80 – 98 % käyttöturvallisuustiedote liitteenä.
  - Kaliumsorbaattia 100 kg /vuodessa, käyttöturvallisuustiedote liitteenä
  - Desinfiomisaine Virkon S (tabletti) 0,5 kg, käyttöturvallisuustiedote liitteenä
  - Formaliini 200 litraa, käyttöturvallisuustiedote liitteenä
  - Bentsoehappo, käyttöturvallisuustiedote liitteenä
  - Polttoöljyä 60 litraa, kanistereissa
  - Moottoriöljyä 20 litraa, kanistereissa
  - Hydraulioöljyä 60 litraa, kanistereissa
- 4) Kemikaaleja varastoidaan kahdessa paikassa:
  - Umpipohjaisessa merikontissa, sijainti asemapiirroksessa nimellä varastokontti. Kontissa valuma-allas, allasrakenne alumiinia.
  - Varastohallissa, sijainti asemapiirroksessa nimellä huoltotila. Hallissa on betonilattia, eikä tilassa ole lattiakaivoa
  - Mahdollisessa vuototilanteessa kemikaaleja ei pääse ympäristöön
- 5) Hapottamisen suorittaminen, palakoko, pH:n seuranta:

- Raaka-aineet jauhetaan ensin 16 mm palakokoon. Hapottaminen suoritetaan jauhettuun raaka-aineeseen, pH laskee 1,2-1,5
- Hapottaminen suoritetaan rehusekoittimessa, sekoitin sijaitsee betonilaatalla
- Happoa säilytetään samassa IBC kontissa kuin missä toimittaja on sen toimittanut.
- Hapto tuodaan trukilla ja annostellaan IBC-kontista suoraan sekoittimeen, hapon määrä mitataan ja merkitään suoraan konttiin, jonka mukaan annostellaan
- Hapon määrä on enintään hyväksyntäpäätöksien mukaisilla maksimimäärillä raaka-aineen määrästä
- Hapottamisessa työn suorittajalla on käyttöturvallisuustiedotteen vaatimukset täyttävät suojarusteet.
- Sekoittaminen suoritetaan niin, että sekoittimeen laitetaan 200-300 kg raaka-ainetta, jonka päälle annostellaan koko happomäärä, jonka jälkeen lisätään loppuraaka-aine erä ja sekoitetaan hyvin.
- Hapotettujen erien merkitseminen: kuten kohdassa 7
- Varastoinnin aikana pH:ta seurataan tarvittaessa pH-mittarilla
- Rasvan keräys hapotetun sivutuotteen raaka-aineen päältä, ns minkkihallissa, jossa on nestetiivistä ABT-asfalttilattia

6) Rehun valmistukseen ja varastointiin käytettävien astioiden puhdistus ja pesuvesien johtaminen.

- Pesu kuumapainepesurilla huoltohallissa, desinfoidaan Virko S:llä, Formaliinilla.
- Pesuedet johdetaan umpikaivoon, jonka tyhjentää Laukaan puhtaanapito.

7) Rehuerien merkitseminen, rehuraaka-aineet merkitään seuraavasti

- Rahtikirjan numero
- Päivämäärä
- Sivutuoteluokka mistä rehu on valmistettu
- Raaka-aine tieto: mikä eläin tai kasvi, esim nauta, kala, kana
- Käsittelymenetelmä; murskaus, hapotus tai pakastus

8) Käsittelemättömien ja hapotettujen raaka-aineiden varastointipaikat, varastointimäärät ja varastointiaika

- Sulana tulevat raaka-aine erät jauhetaan ja hapotetaan samana päivänä
- Jäädetyt raaka-aine erät säilytetään pakkaskontissa
- Jäädetyt sivutuote erät sulatetaan ja sen jälkeen jauhetaan ja hapotetaan
- Kuivat raaka-aineet säilytetään hallissa, säkeissä ja siiloissa
- Hapotetut raaka-aineet ja niistä johdetut tuotteet varastoidaan IBC-konteissa
- Varastointipaikka ns. minkkihalli
- Maksimi varastointimäärät 100 tonnia.
- Rehuseoksen suhde vaihtelee kasvatuskauden aikana, sekä sen mukaan mitä raaka-aineita markkinoilta on saatavissa.

Rehuseoksen sekoitussuhde:

- Ohra 10 – 25 %
- Valkuaistiivistettä 5 – 20 %
- Kalaa, lihaa 55 – 80 %
- Vitamiinejä 150 – 250 g/tonni

9) Rehun valmistamismäärät tietyllä ajanjaksoilla ja rehun kulutus ja valmistus eri vuodenaikoina

- Vaihtelee 0,2–4 tonnia/päivä, rehustamo on toiminnassa joka päivä ympärivuoden
- Tilarehustamon toiminnallinen maksimikapasiteetti on 8 tonnia/päivä.

10) Valmiin rehun säilytysaika ja laadun seuranta

- Eläinperäisen rehuraaka-aineen pH tarkastetaan ennen rehun valmistusta.
- Valmiin rehun pH on 5,2 – 6,0 ja se valmistetaan käytännössä saman kyseisen päivän ruokintaa varten
- Valmisrehua ei säilytetä, vaan se kipataan ruokintavaunuun ja annostellaan eläimille

11) Tilarehustamon pinnat

- Raaka-aineiden purkupaikka on asfaltoitu
- Lihamyly ja sekoittaja sijaitsevat betonilattian päällä
- Toimet tapahtuvat betonilaatalla

12) Hyödyntämiskelvottomien raaka-aine- ja rehuerien hävitys sekä tilarehustamon toiminnasta muodostuvien muiden jätteiden varastointi ja poiskuljettaminen

- Hyödyntämiskelvottomia raaka-aine ja rehueriä ei käytännössä tule, mutta jos niitä tulisi, ne toimitettaisiin käsittelyluvan omaavalle laitokselle. Muut jätteet toimitetaan Mustankorkea Oy:lle.

KUIVATUSVESIEN KÄSITTELY

Varjotalojen välissä olevien salaojien kunto tarkistetaan ja rikkoontuneet uusitaan. Salaojaputket yhdistetään 110 mm:n salaojaputkeen, joka kaivetaan huoltotien laitaan ja johdetaan sorasuodattimeen. Sorasuodatin on n. 3m x 8m ja syvyys n. 0.8m. Sorasuodattimen jako- ja keruuputket toteutetaan ympäristöministeriön ohjeen 2/2018 mukaisesti. Keruuputki johdetaan tarkastuskaivon kautta ojaan.

Sorasuodatin ympäristöministeriön ohjeen 2/2018 mukaan:

- soratäyttö, raekoko 4-8 mm
- suodattimen syvyys n. 0.8m
- jakoputkisto 100 mm, reiitys alapuolella
- keruuputkisto 100 mm, reiitys yläpuolella
- tarkastuskaivot ennen ja jälkeen sorasuodattimen
- näytteenotto tarkastuskaivosta suodattimen jälkeen

Kuivatusvesien käsittely on kuvattu liitteenä olevassa asemapiirroksessa.

ESITYS VAKUUDEKSI

Javiko Oy esittää vakuudeksi 1000 € tilipanttia.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu 26.3. – 2.5.2024 välisenä aikana Laukaan kunnan verkkosivuilla julkisella kuulutuksella. Hakemuksesta tiedotettiin asianosaisia 27.3.2024 päivättyllä kirjeellä. Asiassa ei esitetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Lausunnot

Hakemuksesta pyydettiin lausunnot Laukaan kunnan terveydensuojeluviranomaiselta, Laukaan kunnaneläinlääkäriltä, Ruokavirastolta, Keski-Suomen ELY-keskukselta sekä Laukaan Vesihuolto Oy:ltä.

Laukaan terveydensuojeluviranomaisen lausunto 30.4.2024

Tarhan kaikessa toiminnassa tulee huomioida hajuhaittojen syntyminen ja niiden minimoiminen. Tarha-alueen hulevedet tulee käsitellä niin, ettei ne vaaranna pohjaveden tai lähialueen talousvesikaivojen veden laatua.

Laukaan kunnaneläinlääkärin lausunto 2.5.2024

Laukaan ympäristönsuojelu on pyytänyt Laukaan kunnan valvontaeläinlääkäriltä lausuntoa mm. hapotuksen suorittamiseen, hapotetun sivutuotteen säilytysaikaan ja -paikkaan ja varastointiastioilta vaadittamaan puhtauteen.

Ruokaviraston laittama tieto Laukaan ympäristönsuojelulle 16. 06. 2023 koskien hapotetun rehumassan säilyvyyttä: Normaalisti turkisrehusekoittamoissa hapotettua rehumassaa voidaan säilyttää noin viikon verran tai jos ei siinä ajassa käytetä, niin sitten menee pakastukseen. Ihan tarkalleen ottaen säilyvyyttä ei voi sanoa, kun se riippuu mm. tuotteen pH:sta, mutta tyypillisesti pH on 4, 2 luokkaa.

Rehun raaka-aineet tulee säilyttää niin, että haittaeläimet eivät pääse niihin käsiksi. Tarkoittaen että joko astia tms. ovat suljettuja tai tila, jossa niitä säilytetään, on sellainen, että sinne ei ole haittaeläimillä pääsyä (Sivutuoteasetus (EY) N:o 1069/2009: artikla 25 Yleiset hygieniavaatimukset kohta c).

Aluehallintoviraston läänineläinlääkäriltä saatu 08. 09.2023 vastaus: Minimipuhtausvaatimus on se, että kontit näyttävät puhtailta, eli näkyvä lika on poissa, koska näkyvä orgaaninen lika suojaa mikrobeja ja jotkut bakteerit voivat lisääntyä konttien päällä olevassa liassa.

Valvontaeläinlääkäri on laittanut ohjauspyynnön Aluehallintovirastoon, joka on edelleen tehnyt ohjauspyynnön Ruokavirastoon koskien Laukaan ympäristövalvonnan lausuntopyynnön asioita. Lopullista lausuntoa Ruokavirastolta tai Aluehallintovirastolta ei ole saatu 03. 11. 2023 mennessä eikä sen jälkeen.

Ympäristönsuojelun lausuntopyynnön kysymyksiin on osittain saatu vastauksia pohjautuen aiempiin sähköpostiviesteihin niin Aluehallintoviraston, että Ruokaviraston kanssa ja ne on tuotu esille edellä.

Tällaisten raaka-aineiden säilöntä hapotuksella, eri säilöntämetodit ja säilyvyys eivät ole eläinlääkärin osaamisaluetta. Tällöin näkemyksemme mukaan näemme tarpeellisen lausunnonpyytämistä asiantuntijataholta.

Ruokaviraston lausunto 3.5.2024

Laukaan ympäristönsuojelu on pyytänyt Ruokaviraston lausuntoa YSL 42 §:n nojalla ympäristöluvan muuttamiseksi toimitetuista, erityisesti tilarehustamoita koskevista, tiedoista ja sitä koskevasta toiminnasta. Lausunnossa pyydetään ottamaan kantaa mm. hapotuksen suorittamiseen, hapotetun sivutuotteen ja sen päältä kerätyn rasvan säilytysaikaan ja -paikkaan ja varastointiastioilta vaadittamaan puhtauteen. Pyydettyinä lausuntona Ruokavirasto toteaa seuraavaa:

Yleisenä kommenttina Ruokavirasto mainitsee, että kunnaneläinlääkäri on rekisteröinyt Javiko Oy:n sivutuotelainsäädännön mukaisesti tilarehustamoksi. Toimijan velvollisuus on tilarehustamon toiminnan muutoksista tehdä ilmoitus kunnaneläinlääkärille, joka varmistaa, että toiminta on sivutuotelainsäädännön vaatimusten mukaista. Sivutuoteasetus (EY) N:o 1069/2009 sallii eläinperäisen sivutuoteluokan 2 käyttämisen turkiseläinten ruokintaan tietyin poikkeuksin. Käytön edellytyksestä ja rajoituksista säädetään tarkemmin täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 142/2011 liitteissä 2, 6 ja 9. Kansallisen sivutuotelain (2015/517) pykälissä 5, 6, 7, 12 a ja asetuksen (783/2017) liitteessä 2 ja asetusmuutoksessa (142/2024) säädetään tarkemmin tilarehustamon rakenteellisista vaatimuksista, käytettävistä raaka-aineista ja käsittelyvaatimuksista.

Javiko Oy:n toimittamassa liitteessä ”Ympäristölupahakemus turkistarhalle” mainitaan 1. kohdassa, että tilarehustamon on tarkoitus toukokuusta 2024 lähtien myydä muille tuotantolaitoksille tilalla valmistettavia rehuraaka-aineita. Ruokavirasto huomauttaa, että kansallinen sivutuotelainsäädäntö sallii tilarehustamoissa valmistettavan rehun ja käsitellyt rehuraaka-aineet **käytettäväksi vain samassa eläintenpitopaikassa omien eläinten ruokintaan**. Tilarehustamon määritelmä: sivutuotelaki 2015/517, 3 §, kohta 7. Tätä on täsmennetty myös kansallisen sivutuoteasetusmuutoksen (142/2024) perustelumuiistiossa.

Lausuntopyyynnössä pyydettiin erityisesti tarkastelemaan hapotuksen suorittamista. 15.4.2024 voimaan astuneella kansallisella asetusmuutoksella on tiukennettu käsittelyvaatimuksia, joista osa koski myös tilarehustamoita. Tilarehustamoiden vastaanottamat teurastuksen sivutuotteet tulee olla käsitelty hapottamalla tai kuumentamalla teurastamon keräyskeskuksessa tai niiden tulee olla käsitelty sivutuotelain nojalla hyväksytyssä käsittelylaitoksessa. Asetusmuutoksella tarkennettiin myös tilarehustamoiden käsittelyvaatimuksia koskien lopetettujen kanojen, broilereiden ja kalkkunoiden käsittelyä ennen niiden rehukäyttöä. Raadot on paloiteltava siten, ettei palakoko ylitä 30 millimetriä. Paloittelun jälkeen sivutuotteet pitää käsitellä kuumentamalla tai hapottamalla. Kuumentaminen pitää tehdä kauttaaltaan vähintään 100° C lämpötilaan 30 minuutin ajaksi ennen rehukäyttöä. Lämpötilan ja ajan seurannassa täytyy käyttää jatkuvatoimista seurantalaitetta. Hapottaminen täytyy tehdä rehun lisäksi neella, kuten hapolla, jolla estetään raaka-aineen pilaantuminen. Välittömästi happokäsittelyn jälkeen mitatun raaka-aineen pH-arvon on oltava kauttaaltaan 4,2 tai alempi. Happokäsittelyn yhteydessä raaka-aine on käsiteltävä myös siten, että hiivojen ja homeiden kasvu estetään.

Käytettävän lisäaineen tulee olla kyseiseen käyttötarkoitukseen ja kyseisten eläinlajien rehuun lisättäväksi hyväksytty rehun lisäaine (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) 1831/2003 eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista). Hyväksytyt lisäaineet on listattu lisäainerekisteriin (<https://ec.europa.eu/food/food-feed-portal/screen/feedadditives/search>) ja hyväksynnät ovat määräaikaista. Lupahakemuksen liitteen 1 kohdassa 3 kuvatuista kemikaaleista ja säilöntäaineista ei käy yksiselitteisesti ilmi, mitä niistä käytetään rehussa. Listatuista aineista muurahaishappoa, kaliumsorbaattia ja bentsoehappoa on sallittua käyttää hyväksyntäpäätöksissä mainittuihin käyttötarkoituksiin. Tällä hetkellä voimassa olevilla hyväksyntäpäätöksillä on määritetty kaikille kolmelle rehun lisäaineelle enimmäispitoisuus täysrehussa, jonka kosteuspitoisuus on 12 %: muurahaishappo 10 000 mg/kg, kaliumsorbaatti 2500 mg/kg, bentsoehappo 125 mg/kg.

Lupahakemuksessa liitteen 1 kohdassa 5 kuvataan rehun raaka-aineiden hapottaminen pH 1,2–1,5:een, koska alhainen pH lisää säilyvyyttä. Ruokavirasto huomauttaa, että edellä mainittu pH lienee mahdotonta saavuttaa tällä hetkellä sallituilla säilöntäaineilla. Aikaisemmin säilöntäaineina käytössä olivat sekä rikkihappo että muurahaishappo. Rikkihappo on vahva happo, jolla päästään näin alhaisiin pitoisuuksiin suhteellisesti pienellä lisäysmäärällä. Kun rikkihappo poistui komission rehuraaka-aineiden listalta, siirryttiin pelkän muurahaishapon käyttöön. Muurahaishappo ei ole kovin potentti happo, ja pH-asteikon ollessa logaritminen, täytyy happoa lisätä suhteellisen paljon, raaka-aineesta riippuen, jotta pH saadaan raaka-aineessa laskemaan halutulle tasolle. Kun lisäksi huomioidaan marginaali, jolla varmistetaan raaka-aineen pH:n riittävän alhainen taso, ollaan jo pH-alueella 3,8–4,0. Fifurin mukaan tämä taso on jo vaarallisen alhainen eläimiä, varsinkin pentuja, ajatellen.”

Varastoinnin osalta raaka-aineet ja valmiit tuotteet on pidettävä erillään ilman kontaminaatiovaaraa ja laitoksessa ja laitoksessa on oltava tilavuudeltaan riittävät, jäähdytettävät tai muutoin asianmukaiset erilliset tilat raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden säilyttämistä varten (783/2015, Liite 2) ja laitoksessa on oltava asianmukaiset tilat säiliöiden ja astioiden puhdistamista ja desinfiointia varten (1069/2009, liite IX, III luku, 1 jakso).

Lupahakemuksessa liitteen 1 kohdassa 12 puhutaan eläinperäisten sivutuotteiden hävittämisestä. Eläinperäisten sivutuotteiden hävittäminen ei ole mahdollista biokaasulaitokseen, jos ne ovat sivutuoteluokkaa 2 ja jos käsittely on tehty ainoastaan tilarehustamossa lukuun ottamatta kalaperäistä sivutuotetta. Ennen biokaasulaitokseen toimittamista muu kuin kalaperäinen aines pitää käsitellä sivutuoteasetuksen (1069/2009) mukaisella käsittelymenetelmällä 1 (painesterilointi). Biokaasulaitoksella on lisäksi oltava myös Ruokaviraston hyväksyntä ja laitoksen hyväksynnässä on annettu lupa painesteriloitujen luokan 2 sivutuotteiden käsittelyyn.

Turkiseläinten ruokintaan käytettävien rehujen tulee olla hyvälaatuisia. Yleisenä käytäntönä rehusekoittamoilla on, että jos hapotettua rehua ei käytetä viikon sisällä, se pakastetaan. Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) säätää ruokinnasta ja juotosta (21 §): *Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuisia ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja*

tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita. Lisäksi turkiseläinten suojelusta on annetun valtioneuvoston asetuksen (2011/1084) 11 § tarkentaa, että rehun on oltava mm. ravitsevaa ja tasapainonotettua.

Ruokavirasto haluaa vielä huomauttaa, että sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käytöstä ja käyttöä koskevista poikkeuksista ei saa aiheutua vaaraa ihmisten ja eläinten terveydelle eikä ympäristölle (sivutuotelaki 5 §). Jos vaaraa aiheutuu, voi valvontaviranomainen kieltää sivutuotteen ja siitä johdetun tuotteen keräämisen, kuljetuksen, käsittelyn, jatkokäsittelyn, muuntamisen, jalostamisen, varastoimisen, markkinoille saattamisen, jakelun ja käytön (sivutuotelaki 64 §). Sen lisäksi, jos on ilmeistä, että sivutuote tai siitä johdettu tuote on ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle vaarallinen ja jos vaara on välitön eikä sitä voida muuten estää, valvontaviranomaisella on oikeus tarvittaessa heti keskeyttää toiminta siltä osin kuin se on välttämätöntä vaaran torjumiseksi (sivutuotelaki 65 §).

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto 15.5.2024

Toiminnan tulee täyttää ympäristönsuojelulain, jätelain ja luonnonsuojelulain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset. Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Tilarehustamon toiminta

ELY-keskus katsoo, että tilarehustamon rakenteellisten vaatimusten ja rehun valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden tulee olla Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (783/2015) mukaisia ja Ruokaviraston hyväksymiä. Tilalla varastoitavista rehun raaka-aineista ja valmiin rehun määrästä tulee luvassa antaa tarkentavia määräyksiä.

Tilalla käytettävät raaka-aineet ja valmiit rehut tulee varastoida siten, että niistä ei aiheudu epäsiisteyttä, terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa. Lisäksi rehun hapotusprosessin osalta tulee toimia Ruokaviraston hyväksymällä tavalla, sivutuotelain sekä kansallisen sivutuoteasetuksen ohjeiden mukaisesti. Rehun valmistuksessa käytettävä happo tulee varastoida vesitiiviissä valuma-altaallisessa varastossa. Tilalla käytettävät raaka-aineet ja valmiit tuotteet tulee varastoida erillään kontaminaatiovaaran vuoksi.

Tilarehustamolla tulee käyttää vain hyvälaatuisia raaka-aineita ja sellaisia määriä, että ne voidaan käyttää rehun valmistuksessa mahdollisimman pian.

Raaka-aineiden käsittely ja rehun valmistaminen tulee tehdä tiiviillä alustalla, josta mm. pesuvedet voidaan kerätä talteen umpisäiliöön. Valmis rehu tulee varastoida tiiviillä alustalla.

Pakastetut raaka-aineet tulee varastoida asianmukaisella tavalla esim. pakkaskonttia käyttäen. Pakastettujen raaka-aineiden sulatus ja muu käsittely tulee tehdä vesitiiviillä alustalla tilassa, josta mahdolliset valumat voidaan ottaa talteen (umpisäiliö).

Tilarehustamon ja tarha-alueen muu ympäristö tulee pitää siistinä mm. hajuhaittojen ehkäisemiseksi.

Tarha-alueen hulevesien käsittely

Lupamääräyksellä tulee varmistaa, että varjotalojen välissä oleva salaojitus toimii, niin ettei väleihin muodostu seisovaa vettä.

Lanta-alustojen virtsa- ja suotovedet tulee johtaa vesitiiviisiin ja katettuihin umpisäiliöihin, joiden kunnosta ja tyhjennyksestä tulee huolehtia säännöllisin väliajoin.

Turkistarhan kuivatusvedet tulee käsitellä esimerkiksi sorasuodattimella, kemiallisella suodattimella tai muita vastaavalla menetelmällä tai johtaa erilliseen keräilykaivoon (umpikaivo).

Tarha-alueen valumavesien käsittelyn toimivuutta tulee tarkkailla vähintään kaksi kertaa vuodessa otettavien näytteiden avulla. Näytteenottoaikaan tulee sijaita ennen kuivatusvesien johtamista ympärysojaan, jotta otettava vesinäyte on riittävän laadukas (ei laimenemisolosuhdetta). Vesinäytteistä tulee määrittää pH, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi ja biologinen hapenkulutus. Lisäksi näytteenottohetken virtaama tulee mitata. Tarha-alueelta lähtevän veden kokonaisfosforipitoisuudelle tulee asettaa raja-arvo (vuosikeskiarvo). Mikäli asetettu raja-arvo ylitetään kahtena peräkkäisenä vuotena, lupaan tulee asettaa määräys käsittelyn tehostamisesta.

Muuta huomioitavaa

Turkistarhalla tulee käyttää parasta käyttökelpoisinta tekniikkaa päästöjen vähentämiseksi.

Tarhan lanta-alustojen lannanpoisto tulee tehdä vähintään kaksi kertaa vuodessa ja tarkistaa lannanpoiston yhteydessä riittävä kuivikkeiden määrä.

Tarhan lanta-alustoilla tulee käyttää riittävästi kuivikkeita esim. turvetta hajuhaittojen sekä ympäristöön kohdistuvan muun kuormituksen vähentämiseksi.

Laukaan Vesihuolto Oy:n lausunto 18.4.2024

Laukaan ympäristönsuojelu on varannut YSL 42 §:n nojalla Laukaan Vesihuolto Oy:lle mahdollisuuden kommentoida ympäristöluvan muuttamiseksi toimitettuja rehustamoita ja hulevesien käsittelyä koskevia tietoja ja esitettyä toimintaa. Turkistarha sijaituu Lintumäen pohjavesialueen läheisyyteen ja osittain Aholan vedenottamon suojavyöhykkeelle. Tiedon mukaan naapurikiinteistö, joka on ennen ollut Provix Oy:n hallinnassa, on siirtynyt rakennuksineen Javiko Oy:n omistukseen.

Laukaan vesihuolto Oy:llä on Lintumäen pohjavesialueella neljä (4) vedenottokaivoa, joita käytetään talousveden hankintaan Leppäveden taajaman alueelle. Vedenkäsittelylaitos sekä vedenottokaivot ovat Leppäveden alueen veden hankinnan kannalta erittäin tärkeitä, sillä ne ovat tällä hetkellä ainoa vedenlähde kyseisessä taajamassa.

Laukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on tehnyt aloitteen ympäristöluvan muuttamiseksi hakemuksessa esitettyjen toimintojen parantamiseksi. Alueella varastoidaan myös useita kemikaaleja, joiden varastointi on esitetty hakemuksessa. Toiminnanharjoittajan on syytä ottaa huomioon edellä mainitut asiat sekä ei saa toimin-

nallaan aiheuttaa pohjaveden tilalle haittaa tai vaaraa. Laukaan kunnan ympäristön-suojeluviranomaisen ohjeistuksia ja määräyksiä tulee noudattaa.

Edellä mainittujen asioiden perusteella ei Laukaan vesihuolto Oy näe estettä lupamuutoksen hyväksymiselle.

Hakijan vastine 10.6.2024

Hakija on täydentänyt tilarehustamon toiminnankuvausta lausuntojen perusteella, täydennetty toiminnankuvaus on esitetty kertoelmaosassa. Vastineessa on myös muutettu kuivatusvesien johtamis- ja käsittelysuunnitelmaa niin, että salaojaputket ja pintavedet varjotalojen väleistä johdetaan tien viereiseen ojaan, jonka pohjalla on HDPE-muovi (0,5 mm), ojasta vedet johdetaan n. 15 m³:n sorasuodattimeen, josta edelleen ojaan. Ennen ja jälkeen sorasuodattimen on tarkastuskaivot.

Koska hakija on vastineessaan muuttanut ympäristölupahakemusta sekä tilarehustamon toiminnankuvausta, on Ruokavirastolta pyydetty muutosten johdosta lisälausunto 26.7.2024.

Ruokaviraston lisälausunto 23.8.2024:

Lausunnossa pyydettiin lisäselvyyttä hapotetun sivutuotteen säilyvyyteen, varastointiaikaan sekä varastointiin soveltuvan tilan vaatimukseen Javiko Oy:n antama vastine ja päivitetty tilarehustamon toiminnan kuvaus huomioiden.

Laukaan kunta listasi selvyyttä vaativia kysymyksiä, joihin Ruokaviraston vastaus on kunkin kysymyksen alla.

Kysymys 1: Onko natriumkarbonaatti rehussa sallittu lisäaine?

Vastaus 1: Natriumkarbonaattia saa käyttää rehun valmistuksessa, koska natriumkarbonaatti on rehuaine. Sallitut rehuaineet on kerrottu komission asetuksessa (EU) N:o 68/2013 rehuaineluettelosta. Natriumkarbonaatti löytyy C osan kohdasta 11.4.4.

Kysymys 2: Saako rikkihapolla hapotetun sivutuotteen edelleen käyttää rehuksi?

Vastaus 2: Rikkihappoa tai sillä hapotettua sivutuotetta ei ole sallittua käyttää rehun valmistuksessa (komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/1145, artiklat 1–3, liite I, Aosa). Rikkihappoa on saanut myydä rehuikäyttöön 19.7.2018 asti. Rikkihappoa sisältäviä rehuaineita ja rehuseoksia on saanut käyttää turkiseläinten ruokinnassa 19.7.2019 asti. Siirtymäaika on siis päättynyt viisi vuotta sitten.

Kysymys 3: Kuinka kauan pH 3,8:aan hapotettu sivutuote säilyy, ja minkälaisissa tiloissa ja missä olosuhteissa se tulee varastoida (onko ulkolämpötilassa oleva minkkihalli lausunnossa tarkoitettu "asianmukainen tila")?

Vastaus 3: Rehuraaka-aineiden säilyvyyteen ei ole olemassa selkeitä aikarajoja, koska säilyvyys on riippuvainen myös käsiteltävän sivutuotteen laadusta.

Hapotettua sivutuotetta voi säilyttää myös minkkihallissa, jos kontaminaatoriskiä ei ole. Sivutuotteiden tai johdettujen tuotteiden käytöstä ei saa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle eikä ympäristölle, kuten aikaisemmassa lausunnossa on mainittu. Jos minkkihalliin pääsee eläimiä, ei se kontaminaatoriskin vuoksi sovellu

avonaisen kontin varastointipaikaksi, vaan tällöin kontin pitää olla täysin umpinainen ja tiivis.

Jokainen kontti pitää olla tunnistemerkitty varastoinnin aikana joko pakkaukseen tai säiliöön kiinnitetyllä etiketillä, jossa on mainittava selkeästi eläimistä saatavien sivutuotteiden tai niistä johdettujen tuotteiden sivutuoteluokka. Lisäksi etiketissä on selkeästi ja helppolukuisesti mainittava tarkentava teksti ”*turkiseläinten ruokintaan*” (täytäntöönpanoasetus 142/2011, liite VIII, II luku, 2. kohta, alakohta a) ja alakohta b ii)).

On myös hyvä huomioida, että rehun raaka-aineiden on oltava jäljitettävissä vastaanotosta lähtien aina niiden käsittelyyn, varastointiin ja käyttämiseen tai hävittämiseen asti, jos käytetty rehun raaka-aine osoittautuisi tartuntavaaralliseksi tai pilaantuneeksi (sivutuoteasetus (EY) N:o 1069/2009, artikla 22).

Kysymys 4: Koskeeko Ruokaviraston lausunnossa 2.5.2024 esitetty toteamus: ”Yleisenä käytäntönä rehusekoittamoilla on, että jos hapotettua rehua ei käytetä viikon sisällä, se pakastetaan” nimenomaan valmista rehusekoitusta vai hapotettua sivutuotetta?

Vastaus 4: Lausunnossa 2.5.2024 esitettyllä toteamuksella viitattiin rehun raaka-aineeseen. Valmista rehua ei hapoteta eikä sitä normaalioloissa säilytetä rehusekoittamon tiloissa vaan se toimitetaan suoraan asiakastarhoille.

Sivutuote- ja rehulainsäädännön edellyttämät vaatimukset on mainittu aikaisemmassa lausunnossa, eikä lisälausuntopyynnössä tullut esiin muita tarkennuksia vaativia asioita.

Hakijan vastine Ruokaviraston lisälausuntoon 9.9.2024:

1. Natriumkarbonaatin käyttö rehussa

Tilalla käytetään natriumkarbonaattia (soodaa) sallittuna rehun lisäaineena. Menekki riippuu rehunvalmistusmäärästä. Sooda toimitetaan tilalle yleensä 1,25 tonnin suuruisissa.

2. Rikkihapon käyttö rehussa

Rikkihappoa ei lisätä rehuraaka-aineisiin. Tilalla ei ole varastossa rikkihapolla hapotettuja raaka-aineita.

Happoa on tarhalla edelleen noin 500 litraa. Happo on edelleen omassa myyntipakkauksessaan IBC kontissa. Hapolle pyritään löytämään ostaja, joka voisi hyödyntää sen omassa toiminnassaan. Tämän vuoksi sitä ei ole vielä toimitettu esimerkiksi hävitettäväksi.

3. Hapotetun sivutuotteen säilyvyys

Ruokaviraston mukaan hapotettuja sivutuotteita voidaan varastoida minkkiahallissa, kunhan toiminnassa sekä varaston rakenteessa huomioidaan haittaeläimiä rajoittavat toimet ja kontaminaatioriski. Riittävän matalaan pH-arvoon hapotettuna raaka-aineet säilyvät pitkiäkin aikoja.

Raaka-ainehallinta hoidetaan tällä hetkellä konttien sijoittelulla materiaalikohtaisesti sekä kutakin erää koskevien kuormakirjojen tai muiden kuljetusmuistiinpanojen avulla.

Tilarehustamoa koskevassa tarkastuksessa 28.8.2024 tarkastajilla ei ollut huomautettavaa rehujen säilytyksestä, varastokirjanpidosta tai muustakaan rehuraaka-aineisiin liittyvistä kysymyksistä.

4. Rehuraaka-aineiden hapotus

Ruokaviraston mukaan tilalle vastaanotetut rehuraaka-aineet voidaan säilyttää myös hapotettuna ilman tarvetta näiden pakastamiseen.

Rehuraaka-aineiden säilyvyyden kannalta oleellista on niiden käsittely tuoreena ennen kuin ne alkavat pilaantua. Riittävän alhaisessa pH:ssa raaka-aineet säilyvät pitkiäkin aikoja. Rehunvalmistuksessa valmiin rehun eräko ko sovitetaan kulutukseen siten, ettei rehu ehdi pilaantumaan ennen ruokintaa, sillä valmiin rehuseoksen pH ei enää estä massan pilaantumista. Hapotukseen käytetään tällä hetkellä muurahaishappoa. Varsinainen hapotusprosessi on kuvattu 30.8.2024 annetussa vastineessa.

Lausunnon viittaus valmiin rehun toimittamisesta asiakastarhoille liittyy yleisesti rehusekoittamoihin, ei tässä tarkasteltavaan tilarehustamon toimintaan.

Hakemuksen täydentäminen kaasutykin käyttöön liittyen

Asian käsittelyn yhteydessä on tullut ilmi, että Javiko Oy:n tarhalla on jatkuvassa käytössä äänen pelotevaikutukseen perustuva kaasutykki haittaeläinten karkottamiseksi. Tykin käytöstä aiheutuvasta melusta on tullut valitus toiminnan lähialueelta. Koska toiminnasta aiheutuva melu tulee käsitellä ympäristöluvan yhteydessä, pyydettiin Javiko Oy:ltä selvitys tykin käytöstä ja siitä aiheutuvasta melusta. Valumavesien käsittelyn kuvaukseen jouduttiin pyytämään vielä korjausta meluasian käsittelyn yhteydessä.

Javiko Oy:n selvitys kaasutykin käytöstä, lupahakemuksen täydennys 23.10.2024

1. Peruste karkottimen käytölle:

- Lintujen ja haittaeläinten karkotus tarha-alueelta muun muassa lintuinfluenssan torjumiseksi.

2. Karkottimen merkki/malli ja lähtömelutaso sekä käyttövoima:

- Kaasukanuuna on merkkiä Guardian 2 EU. Kolmen laukauksen jälkeen ääni nousee 100 dB:iin. Käyttövoima on nestekaasu ("grillauskaasu").

3. Karkottimen sijainti ja suuntaaminen tarhalla:

- Kaasutykin sijaintia vaihdellaan tarha-alueella, että linnut ja muut haittaeläimet eivät tottuisi ääneen ja sen tulosuuntaan.

4. Päivittäinen käyttöaika:

- Karkotinta käytetään tarpeen mukaan ympäri vuorokauden. Esimerkiksi haittalinnut eivät tyypillisesti lennä täysin pimeässä mutta kesän valoisina aikoina käyttötarve on ympärivuorokautinen.

5. Vuosittainen käyttöaika:

- Karkotinta käytetään ympäri vuoden edellä kohdassa 4 kuvattu huomioiden.

Torjuntatehon varmistamiseksi tarve käyttöön on kuitenkin rajoituksetta ympärivuotinen.

6. Vaihtoehtoiset menetelmät karkottimen käytölle, ja onko laitteen melutasoa mahdollista säätää:

- Torjuntateholtaan vastaava karkotinta ei ole, joka toimisi yhtä tehokkaasti lintuihin ja haittaeläimiin. Linnuille on käytetty leijuvaa haukkaa, johon haittalinnut kuitenkin tottuvat äkkiä. Haittaeläimiä kuten rottia torjutaan myös myös myrkyillä ja ansoilla.

Kaasutykin melutasoa ei ole mahdollista säätää. ”Laukaus” on aina samanlainen, vain laukausten esiintymistiheyttä voidaan säätää. Vahinkolintuja käyvät ampumassa myös paikalliset ampuma-/metsästysseurat.

Hakemuksen täydennyksestä tiedottaminen

Hakemuksen täydennyksen johdosta hakemusasiakirjat kokonaisuudessaan, karkottimeen liittyvine lisätietoineen sekä päivitetty kuivatusvesien johtamissuunnitelma mukaan lukien, kuulutettiin uudelleen 29.10. – 5.12.2024 Laukaan kunnan verkkosivuilla. Asianosaisia ei kuultu erillisellä kirjeellä, koska karkottimen meluhaitasta ilmoittaneet asuvat yli 500 m:n päässä, heitä informoitiin kuulemisesta s-postilla.

Lausunnot hakemuksen täydennyksestä

Kaasutykin käyttöä koskevasta täydennyksestä pyydettiin lausunnot Laukaan kunnan terveydensuojeluviranomaiselta sekä Laukaan kunnaneläinlääkäriltä ja Keski-Suomen ELY-keskukselle varattiin mahdollisuus lausua täydennyksestä, K-S ELY ei katsonut tarpeelliseksi antaa lausuntoa.

Laukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto 11.12.2024:

Haittaeläintorjuntaan käytetyn äänilähteen (kaasukanuuna) sijoittelussa tarha-alueella tulee pyrkiä siihen, että melun leviämistä asumiseen tarkoitetuille alueille saadaan estettyä esim. sijoittamalla kaasukanuuna siten, että kanuunan ja asutuksen väliin jää melun leviämistä estäviä rakennelmia. Toiminnasta aiheutuva ekvivalenttimelutaso ei saa lähimpien asuintalojen pihalla päiväaikaan (kello 7.00–22.00) ylittää 55 dB(A) ja yöaikaan (kello 22.00–7.00) 50 dB(A). Mikäli melu on luonteeltaan isku- maista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään tarvittavat korjaukset impulssimaisuudesta johtuen ennen sen vertaamista annettuihin maksimimelutasoihin. Toiminnanharjoittajan tulee tarvittaessa teettää puolueeton melumittaus.

Laukaan kunnaneläinlääkärin lausunto 13.12.2024:

Valvontaviranomainen ei voi määritellä sitä onko karkottimen jatkuva ja yöaikainen käyttö tarpeellista eikä voi ottaa kantaa siitä aiheutuvaan ääneen. Haittaeläinten ja lintujen torjuntaa koskevat eläintautilainsäädäntö ja sivutuotelainsäädäntö.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus varotoimenpiteistä lintuinfluenssan leviämisen ehkäisemiseksi luonnonvaraisista eläimistä turkiseläimiin (14/2024) asettaa seuraavat vaatimukset:

3 § Turkiseläinten hoitamista, juomavettä ja rehunjakoa koskevat vaatimukset

Turkiseläinten rehun ja juomaveden saanti on järjestettävä sellaisessa paikassa, johon luonnonvaraiset linnut ja muut haittaeläimet eivät pääse. Turkiseläinten vesinipat, juottoastiat sekä vedenjakoastiat ja -laitteet on suojattava linnuilta ja niiden ulosteelta.

Turkiseläimille annettava vesi ei saa olla käsittelemätöntä pintavettä.

Turkiseläinten rehun ja veden varastointi ja kuljetus sekä jako eläimille on suoritettava siten, että rehu ja vesi on suojattu luonnonvaraisilta linnuilta ja muilta haittaeläimiltä.

Rehunjakovaunut on säilytettävä linnuilta suojattuna ja puhdistettava päivittäin. Rehunjakovaunun pesuvedet eivät saa päästä puhdistamattomina ympäristöön.

4 § Eläinsuojien suojaaminen linnuilta

Lintujen pääsy turkiseläinten varjotalojen, hallien ja muiden sellaisten rakennusten ja rakennelmien sisäosiin, joissa eläimiä pidetään, on estettävä suojaamalla pääsyn mahdollistavat aukot verkolla tai muulla soveltuvalla materiaalilla. Rakennuksissa ja rakennelmissä on oltava kiinteät ovet tai verkko-övet, jotka on pidettävä suljettuna, kun niistä ei kuljeta, ja joiden on estettävä lintujen pääsy oviaukosta sisälle. Käytettäessä verkkoa, saa verkon silmäkoko olla enintään 25 millimetriä.

Varjotalojen ulkosivut ja häkkien alapuoliset alueet tulee suojata linnuilta vuosittain 15 päivän huhtikuuta ja 31 päivän lokakuuta välisenä aikana joko varjotalojen väliin ripustettavalla verkolla taikka muulla sellaisella tavalla, joka estää lintujen pääsyn häkkien alle, vesiputkien päälle tai muutoin suoraan kosketukseen turkiseläinten kanssa. On pyrittävä estämään luonnoneläinten takertuminen verkkoon tai vastaavaan suojamateriaaliin.

Jos rakennusten tai rakennelmien sisällä tai suojaverkoissa havaitaan lintuja, ne tulee poistaa viipymättä. Verkot ja suojamateriaalit tarkistetaan säännöllisesti.

5 § Rehuvarastoja ja -siiloja koskevat vaatimukset

Lintujen pääsy rehuvarastoihin ja -siiloihin on estettävä. Rehuvarastoissa on oltava ovet ja niiden on oltava suljettuina, kun niistä ei kuljeta. Ovien tulee olla itsestään sulkeutuvia tai ne tulee voida sulkea helposti varastoa käytettäessä. Rehuvarastot on puhdistettava säännöllisesti.

Rehusiilot tulee pitää suljettuina aina, kun pitopaikan toiminta ei edellytä niiden avaamista. Rehusiilot on puhdistettava aina siilon tyhjentyessä. Rehusiilojen pesuvedet eivät saa päästä puhdistamattomina ympäristöön.

6 § Muita haittaeläimiä koskevat vaatimukset

Turkistarhoilla on huolehdittava myös muiden haittaeläinten kuin lintujen torjunnasta. Turkistarhan alue on pidettävä siistinä, eikä siellä saa olla rehun jäämiä eikä suojapaikkoja haittaeläimille. Ylimääräisiä tavaroita ei saa varastoida tarhan alueella. Kasvillisuus on pidettävä lyhyenä rakennusten tai rakennelmien seinästä vähintään kahden metrin etäisyydelle ulottuvalla alueella.

Eläimistä saatavista sivutuotteista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (783/2015) liitteen 2 vaatimukset:

Rehusekoittamoiden ja tilarehustamoiden tilojen ja laitteiden on täytettävä vähintään seuraavat vaatimukset:

1. Laitoksen on oltava erotettu asianmukaisella tavalla muista kiinteistöistä ja yleisestä tiestä. Laitos ei saa sijaita elintarviketuotantoon tarkoitettujen eläinten pitopaikan välittömässä läheisyydessä. Eläinten ja asiattomien henkilöiden pääsy laitokseen on estettävä.
2. Liikenne laitosten piha-alueella on järjestettävä siten, että eläintautien leviämisen vaaraa ei ole. Piha-alueen on oleellisilta alueilta oltava päällystetty.
3. Laitoksessa on oltava riittävän suuret työskentelytilat siten, että työ voidaan suorittaa hygieenisesti. Erilaisia toimintoja varten tarkoitettut tilat on sijoitettava siten, että raaka-aineet ja valmiit tuotteet voidaan pitää erillään toisistaan ja että kontaminaation vaaraa ei ole. Laitoksessa on oltava tilavuudeltaan riittävät, jäähdytettävät tai muutoin asianmukaiset erilliset tilat raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden säilyttämistä varten.
4. Laitoksessa on oltava saatavissa riittävästi kylmää ja kuumaa talousvettä. Laitoksen lattioiden tulee olla siten kallistettuja, että jätevedet valuvat lattiakaivoihin. Laitoksessa on oltava hygieeninen järjestelmä jäteveden ja kiinteän jätteen poistamista varten.
5. Laitoksen rakenteiden ja varusteiden on oltava ehjiä, kulutusta kestävästä materiaalista, helposti puhtaana pidettäviä ja desinfioitavia.
6. Laitoksessa on oltava riittävä ilmanvaihto ja valaistus.
7. Laitoksessa on oltava tarvittaessa laitteet sivutuotteiden hienontamista varten.
8. Laitoksessa on oltava asianmukaiset laitteet vastaanotto- ja käsittelytilojen puhdistamista ja desinfioimista varten.
9. Laitoksessa on oltava riittävästi käsienpesualtaita sekä tarkoituksenmukaiset sosiaalitulat henkilökuntaa varten.

Keskeisempiä substanssisäädöksiä:

Eläintautilaki (76/2021)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus varotoimenpiteistä lintuinfluenssan leviämisen ehkäisemiseksi luonnonvaraisista eläimistä turkiseläimiin (14/2024)

Sivutuoteasetus (EY) N:o 1069/2009

Eläimistä saatavista sivutuotteista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (783/2015)

Täydennyksestä jätetyt muistutukset

Vastine meluhaittalupaun 20.11.2024, [REDACTED]

[REDACTED], Leppävesi

Äänenkarkoittimen todelliseksi desibelimääräksi on ilmoitettu jopa 120 dB, joka on suurempi kuin hakemuksella ilmoitettu. Linnut eivät yleisesti ottaen lennä öisin sekä talvella lintuja on vähemmän. Ja kuten hakemuksessa mainitaan, on haittaeläinten, kuten jyräjien, torjuntaan on olemassa muita keinoja.

ELY-keskus on 16.3.2024 ilmoittanut, että verkkojen tai muun lintuinfluenssan suojaavan materiaalin hankintaan on haettavissa maatalouden investointitukea. Näin ollen kaasutykki olisi korvattavissa verkotuksella, joka oletettavasti on tehokkaampi suojauskeino lintuinfluenssaa vastaan.

Lupaa haetaan käytännössä 24/7/365 periaatteella, jolloin naapurirauha järkkyy. Pauke kuuluu kiinteistöllemme hyvin selvästi, myös sisätiloihin. Pauke vaikuttaa yleiseen hyvinvointiimme, koska pauke oli pahimmillaan minuutin välein ympäri vuorokauden, joten yöunet jäivät todella vähiin. Yöaikaan alueen koirat varsinkin reagoivat asiaan haukkumalla, joten emme usko, että olemme ainoita, jotka paukkeeseen ovat reagoineet. Sosiaalisessa mediassa kesän aikaan pauketta myös muut ihmettelivät, joten ääni kantautuu hyvinkin kauas. Olemme muuttaneet alueelle hiljan ja valitettavasti emme tienneet tästä meluhaitasta ennen kiinteistön hankintaa. Tämä tulee vaikuttamaan yleisesti alueen kiinteistöjen arvoon sekä vaikeuttaa kiinteistöjen myyntiä entisestään. Leppävesi on alueena kehittyvä, joten tämä on varmasti myös mainehaitta alueelle.

Olemme tutkineet vastaavia hakemuksia, näissä on kaikissa rajattu käyttöaika äänenkarkoittimille. Liitteenä Jokioisten kunnan teknisen lautakunnan päätös nestekaasutykin käytöstä aiheutuva meluhaitta naapurustolle (päätös sivulla 25 alkaen). Toivottavasti ympäristöluvan käsittelyssä huomioidaan naapurirauhalaki sekä alueen yleinen hyvinvointi. Lisäksi on huomioitava laki, jonka mukaan turkiseläinten pitopaikassa on vältettävä tarpeetonta melua.

Hakijan vastine 2.1.2025 hakemuksen täydennyksestä annettuihin lausuntoihin ja jätettyyn muistutukseen

Kaasutykin käytön perustelut

Haittaeläinten torjunta on välttämätöntä turkistarhatoiminnassa. Haittaeläinten läsnäolo aiheuttaa merkittäviä riskejä, kuten:

- *Terveysriskit:* Haittaeläimet voivat levittää tauteja, jotka uhkaavat turkiseläinten terveyttä. Linnut voivat levittää tauteja, kuten lintuinfluenssaa, mikä vaarantaa sekä eläinten että ympäröivän alueen terveyden.
- *Ympäristövaikutukset:* Haittaeläinten liiallinen määrä voi vaikuttaa ympäristön tasapainoon.
- *Yöllinen haittaeläinten aktiivisuus:* Useat haittaeläinlajit, kuten rotat, ovat aktiivisia öisin, jolloin torjuntatoimia tarvitaan.

Turkistarhoilla on erityistarpeita haittaeläinten torjuntaan. Supikoirien, kettujen ja petolintujen aiheuttama uhka on merkittävä. Nämä haittaeläimet voivat:

- Aiheuttaa fyysisiä vahinkoja tarhaeläimille.
- Levittää tauteja, kuten lintuinfluenssaa ja kapia, mikä vaarantaa tarhaeläinten hyvinvoinnin ja terveysturvallisuuden.

Kaasukanuuna on kustannustehokas ja laaja-alainen ratkaisu haittaeläinten torjuntaan. Se tarjoaa tehokasta suojaa erityisesti petolintuja vastaan, joita verkot ja muut passiiviset ratkaisut eivät kykene torjumaan.

- *Turkistarhan jatkuva suojaaminen*: Torjunnan puute öisin voi antaa haittaeläimille mahdollisuuden aiheuttaa vahinkoja, jotka voivat heijastua pitkäkestoisesti turkistarhan toimintaan ja ympäristöön.
- *Tehokkuus*: Ympäri- vuorokautinen torjunta varmistaa, että haittaeläinten häirintä on jatkuvaa, mikä vähentää niiden oleskelua tarha-alueella ja ympäristössä. Vaikka lintujen aktiivisuus vähenee öisin ja talvikukausina, ympärivuotinen ja -vuorokautinen torjunta on tarpeen turkistarhan ja ympäristön suojelun varmistamiseksi.

Kaasukanuuna on osoittautunut tehokkaaksi lintujen ja haittaeläinten karkottamisessa. Sen ääni pitää linnut ja haittaeläimet etäällä tarha-alueelta. Laitteen paikkaa vaihdetaan säännöllisesti estämään tottumista. Lisäksi käytetään muita torjuntakeinoja, kuten ansoja, kissoja ja metsästysseuran apua. Pelkät verkot eivät riitä haittaeläintorjunnan kattavuuden takaamiseen, erityisesti rottien osalta, jotka ovat aktiivisia öisin. Kaasukanuuna on yksi monista täydentävistä torjuntakeinoista, jotka yhdessä muodostavat kattavan suojajärjestelmän. Uusi asetus velvoittaa verkkojen käytön 15. huhtikuuta ja 31. lokakuuta välisenä aikana.

Viittaukset lainsäädäntöön ja asetuksiin

Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta (1084/2011)

- *Asetuksen 3 §*: Turkiseläinten pitopaikassa on toteutettava toimenpiteitä, jotka turvaavat eläinten hyvinvoinnin ja suojelevat niitä haittaeläimiltä. Kaasukanuunan käyttö vastaa näitä vaatimuksia tehokkaana torjuntamenetelmänä.

Maa- ja metsätalousministeriö ohjeistus lintuinfluenssan torjunnasta (2024)

- Uusi asetus velvoittaa turkiseläinten tilat suojattaviksi verkoilla ja muilla toimenpiteillä lintuinfluenssan torjumiseksi. Verkot voivat tukea suojoitoimenpiteitä, mutta ne eivät yksinään riitä; kaasukanuunan tehokkuutta ja laaja-alaista torjuntaa on vaikea korvata.

Naapuruussuhdelaki (26/1920)

- *Lain 17 §*: Kohtuuttoman haitan arvioinnissa otetaan huomioon paikalliset olosuhteet, kuten toiminnan luonne ja kesto. Turkistarhan erityisluonne ja haittaeläinten torjunnan tarpeellisuus oikeuttavat kaasukanuunan käytön kohtuullisissa rajoissa.

Valtioneuvoston asetus (993/1992)

- *Lain 2 §*: Melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yö ohjearvoa (klo 22-7) 50 dB.

Kaasukanuuna Guardian 2 EU:

<https://www.savenmaa.fi/kaasukanuuna-guardian-2-eu> (Käytössä oleva kanuuna ja osto paikka)

- Toimii tavallisen kaasupullon kanssa (ei mukana).
- Mukana säädin, jolla ajastetaan aikaväli 3–30 minuuttiin.
- Mukana adapteri, joka sopii suoraan 33 kg:n kaasupullolle.
- Kolmen ammunnan jälkeen ääni nousee 100 dB:iin.

Kannanottajan väite jatkuvasta paukkeesta minuutin välein ei vastaa laitteen ominaisuuksia. Laitteen säädöt eivät mahdollista tällaista toimintaa ja äänen voimakkuus ilmoitetaan ohjeessa 100 dB. Lintujen ja haittaeläinten karkottaminen tarhaympäris-

töstä ja sen läheisyydestä on kaikkien osapuolten etu, kaikki eläimet, mukaan lukien koirat, tottuvat toistuviin ääniin.

Vertailu Jokioisten päätökseen:

- Jokioisten kunnan päätös koski mansikkaviljelmää, jossa haittaeläintilanne on olennaisesti erilainen. Mansikkaviljelmällä haittaeläinten torjunta kohdistuu pääasiassa lintuihin, kun taas turkistarhalla haittaeläimiin kuuluvat myös suuremmat petoeläimet, kuten supikoirat ja luonnonketut. Turkistarhoilla tarvitaan tehokkaampia torjuntamenetelmiä.

Valtioneuvoston asetus 20.10.2011 / 1084 10 §:

- Turkiseläinten pitopaikassa on vältettävä tarpeetonta melua. Tiineiden ja vastasyntyneiden eläinten tarpeetonta häiritsemistä on vältettävä.
- *Vastaus:* Tiineys- ja poikimisaikana laitteen käyttö on aloitettava (jos ei koko ajan käytössä) hyvissä ajoin kevättalvella, jotta eläimet ehtivät tottua ääneen. Tällöin melun aiheuttama stressi häviää.

Keskustelu sosiaalisessa mediassa

- Keskustelun on alun perin käynnistänyt kannanottaja itse, ja siihen on osallistunut lisäksi kaksi muuta henkilöä.

Ehdotetut jatkotoimenpiteet

1. Kaasukanuuna suunnataan pois päin asutuksesta.
2. Melutason voi mittauttaa naapuruston huolen lievittämiseksi.
3. Kaasukanuunan käyttöä optimoidaan, jotta laukaukset yöllä pidetään minimissä.

Asian lisäselvittely melun johdosta

Turkiseläinten suojelusta annetussa asetuksessa (1084/2011) todetaan seuraavaa:

3 § Turkistarhan yleiset vaatimukset

*Turkistarhan maaston on oltava turkiseläinten tarhaamiseen sopiva. Tarhan ympäristön on oltava riittävän **rauhallinen ja meluton**. Turkistarha on merkittävä lentoliikennettä varten asianmukaisella merkinnällä. Turkistarhalla on huolehdittava jyrksijöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta.*

10 §

Eläinten käsittely ja kohtelu

*Turkiseläinten pitopaikassa on **vältettävä tarpeetonta melua**. Turkiseläin on otettava kiinni ja siirrettävä rauhallisesti. Tiineiden ja vastasyntyneiden eläinten tarpeetonta häiritsemistä on vältettävä.*

Koska muistutuksessa ja hakijan vastineessa oli myös viitattu turkiseläinten suojelusta annettuun asetukseen, mutta kunnaneläinlääkärin lausunnoissa ei ole tätä huomiotu, laitettiin hakijan vastine kunnaneläinlääkäreille ja todettiin, että mikäli heillä tulee karkottimen melun tarhan eläimille aiheuttamaan stressiin tai asetuksen 1084/2011 vaatimukseen liittyen kommentoitavaa, varataan heille mahdollisuus kommentointiin.

Kunnaneläinlääkärit vastasivat, että siihen ei osata vastata, että onko tykistä suoraa meluhaittaa ketuille. Tykki on ollut siellä jo pitkään ja heille ei ole tuotu tarkastuksilla ilmi kuolleisuuksista kysyttäessä, että niissä olisi mitään poikkeavaa ollut, tai että pe-

nikoinnissa / tiinehtymisissä olisi ollut ongelmaa. Ketuissa ei ole havaittu mitään poikkeavaa, vaikka tykin ääni on kuulunut. Ovat varmasti jo ehdollistuneet siihen ääneen. Eläinlääkärit laittoivat kysymyksen edelleen Aviin, jos heillä olisi jokin näkemys asiaan.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston läänineläinlääkäriin vastaus koskien kaasutykin käyttöä turkistarhalla oli seuraava: *"Kaasutykkeitä on käytetty turkistarhoilla pitkään, eikä niissä erityisesti ole siinä mielessä ongelmaa, että melu ei ole jatkuvaa, vaan sellaista paukahdus ja sitten hiljaista. Yöaikaiseen käyttöön tai lähinnä sen tarpeeseen on vaikea sanoa, muuta kuin se, että lokit eivät öisin lennä. Eli siinä mielessä tarpeetonta se on, jos lokkeja karkotetaan. Yksinään kaasutykki ei linnun karkotteeksi riitä, vaan kaikki muutkin toimenpiteet (bioturva-asetus) täytyy tehdä ja ne ovat paljon tehokkaampia kuin tuo kaasutykki. Linnutkin tottuvat siihen tasaiseen paukahteluun nopeasti."*

LUPA- JA VALVONTALAUTAKUNNAN RATKAISU

Laukaan lupa- ja valvontalautakunta päättää muuttaa Javiko Oy:n turkistarhatoimintaa koskevaa eläinsuojan ympäristölupaa lisäämällä siihen valumavesien käsittelyä koskevan lupamääräyksen 4.1, tilarehustamon toimintaa koskevat lupamääräykset 7.1 – 7.7, haittaeläinten karkotusta ja melua koskevat lupamääräykset 8.1 – 8.2 sekä YSL 59 §:n mukaista vakuutta koskevan lupamääräyksen 11. Lisäksi muutetaan polttonesteiden ja kemikaalien varastointia koskevaa lupamääräystä 6 ja raportointia koskevaa lupamääräystä 9 sekä poistetaan rehun ja sen raaka-aineiden varastointia koskeva lupamääräys 7.

LISÄTYT JA MUUTETUT LUPAMÄÄRÄYKSET, muutokset kursivilla

Valumavesien käsittely

4.1. Tarha-alueen kuivatus- ja hulevedet tulee johtaa sorasuodattimelle ja käsitellä 23.10.2024 päivitetyn suunnitelman mukaisesti. Suodattimen toimivuutta tulee seurata ennen ja jälkeen suodatinkäsittelyä otetuista lupamääräyksen 4 mukaisista vesinäytteistä. Näytteenotto tulee tapahtua ulkopuolisen sertifioidun näytteenottajan toimesta.

Hiekkasuodattimen massat tulee vaihtaa enintään kolmen vuoden välein. Kokoojaoja on tyhjennettävä kiintoaineksesta vähintään kerran vuodessa. Massojen vaihtoväli ja kiintoaineksen poistoväli voi olla valvontaviranomaisen hyväksymänä pidempi, mikäli vesinäytetulosten ja ojan tarkkailun perusteella valvontaviranomainen on tämän kirjallisesti hyväksynyt.

Suodatinhiekan vaihto ja lietteen poisto tulee ajoittaa mahdollisimman kuivaan kauden tai suorittaa talvella, jotta vältetään mahdollisilta kuormituspiikeiltä. Hiekkasuodattimen massat ja ojan kiintoainekset tulee käyttää peltolannoitteena tai toimittaa asianmukaiset luvat omaavaan vastaanottopaikkaan. Massat ja lietteet voidaan sekoittaa myös lantalassa lannan joukkoon.

Suunnitelman mukainen kuivatusvesien käsittelyjärjestelmä tulee olla toteutettu 5 kuukauden sisällä päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Toteutus tulee dokumentoida

valokuvin, joista ilmenee mm. suojarakenteiden (kalvot) asentaminen sekä varjotalojen välisen kuivatuksen kytkeminen käsittelyjärjestelmään.

Polttonesteet ja kemikaalit

6. Polttoaineen säilyttämiseen tarkoitetun säiliön sekä muiden öljytuotteiden ja kemikaalien säilytysastioiden tulee olla tiiviitä ja kannellisia ja ne tulee säilyttää tiiviillä *viemäröimättömällä* alustalla *tai säiliön tilavuutta vastaavissa suoja-altaissa* ja lukitavissa tiloissa. Varastointipaikalle tulee varata riittävä määrä imeytysturvetta.

Ulkona sijaitsevan polttonestesäiliön tulee olla kaksivaippainen, kiinteästi valuma-altaallinen säiliö tai säiliön tilavuutta vastaavalla suoja-altaalla varustettu yksivaippainen säiliö. Sadeveden pääsy suoja-altaaseen tulee estää katoksella tai muulla vastaavalla järjestelyllä. Polttoainesäiliön tulee olla tyyppihyväksytty polttoaineen varastointiin ja varustettu tyyppikilvellä. Säiliössä on oltava merkintä sisällöstä. Täyttöaukon tulee olla lukittu. Säiliö on varustettava laponestolla ja ylitäytönestimellä.

Työkoneiden tankkauksessa tulee noudattaa huolellisuutta. Mahdollisista polttoaine tai öljy- tai kemikaalivahingoista tulee ilmoittaa välittömästi pelastusviranomaisille ja valvontaviranomaiselle.

Tilarehustamo

Sivutuotteet ja niiden määrät, tiloja koskevat vaatimukset

7.1 Tilarehustamolle saadaan ottaa vastaan sivutuoteluokkiin 2 ja 3 kuuluvia hakemuksen mukaisia eläinperäisiä sivutuotteita enintään 250 tonnia vuodessa. Rehua saa valmistaa enintään 850 tonnia vuodessa. Rehun käytettävien raaka-aineiden, eläinperäiset sivutuotteet mukaan lukien, kokonaisvarastointimäärä saa olla enintään 100 tonnia. Mikäli rehun valmistusmäärä tai rehun raaka-aineiden laatu tai määrä muuttuu, tulee luvan saajan ilmoittaa siitä valvontaviranomaiselle.

Kaikki raaka-aineet tulee kuljettaa tilarehustamoon tiiviissä säiliöissä tai suljetuissa kuormissa. Niiden kuljetuksesta ja varastoinnista ei saa aiheutua terveyshaittaa, hajuhaittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista, maaperän tai pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Piha-alueella ei saa varastoida pilaantuvaa eläin- tai teurasjätettä tai eläinperäistä sivutuotetta.

Tilarehustamon tilojen ja laitteiden on täytettävä Laukaan kunnaneläinlääkärin lausunnossa (13.12.2024) mainitut vaatimukset. Rehustamolle varatussa tilassa ei saa olla muuhun toimintaan liittyvää varastointia ja eläinten pääsy rehustamon tiloihin on oltava estetty.

Sivutuotteiden käsittely

7.2 Tilarehustamon vastaanottamat teurastuksen sivutuotteet tulee olla käsitelty happamalla tai kuumentamalla teurastamon keräyskeskuksessa tai niiden tulee olla käsitelty sivutuotelain nojalla hyväksytyssä käsittelylaitoksessa. Esikäsiteltyinä vastaanotetut raaka-aineet tulee välittömästi käyttää rehun valmistuksessa tai sijoittaa pakkasvarastoon. Rehuksi käytettävien kanojen, broilereiden ja kalkkunoiden esikäsittelemättömät raadot ja kalasivutuotteet tulee käsitellä lainsäädännön edellyttämällä tavalla välittömästi vastaanoton jälkeen tai varastoida pakkaskonttiin.

Pakastettujen raaka-aineiden sulatus, raaka-aineiden käsittely, jauhaminen ja hapotus sekä rehun valmistus tulee tehdä rehustamon sisätiloissa vesitiiviillä alustalla, josta valumat voidaan kerätä talteen.

Hapotus tulee suorittaa Ruokaviraston lausunnossa (2.5.2024) kuvatulla tavalla ja siihen saa käyttää kyseisessä lausunnossa mainittuja lisäaineita. Hapotuksessa käytettävät vaaralliset kemikaalit tulee varastoida kiinteästi hapotuspaikalle sijoitettuna omissa sisältömerkinnöillä varustetuissa konteissaan, jotka on sijoitettu kontin tilavuutta vastaavaan tiiviiseen suoja-altaaseen. Hapotto- ja kemikaalilisäys tulee tehdä tiiviisti suljettavan hanan/yhteyden kautta. Kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteet sekä imeytysainetta tulee olla kemikaalin varastointipaikassa.

Varastointi

7.3 Esikäsitellyt (hapotetut) raaka-aineet tulee varastoida nestetiiviissä umpinaisissa konteissa katetussa tiivispohjaisessa tilassa. Mikäli eläinten pääsy varastointitilaan on täysin estetty, voivat kontit olla päältä avonaisia.

Sivutuotteiden varastointierissä ja hapotetun sivutuotteen varastointikonteissa tulee olla tuotteesta riippuen ainakin seuraavat tunnistamerkinnot:

- sivutuoteluokka, vastaanottopäivä, sivutuotelaji (kala, kana, kalkkuna), sivutuotteen alkuperä (rahtikirjan numero), teksti "*turkiseläinten ruokintaan*"

- käsittelymenetelmä, käsittelypäivä, pH

Mikäli hapotetun raaka-aineen pinnalta kerätään rasvaa, tulee sen varastosäiliöihin lisätä myös em. merkinnät.

Rehun valmistuksessa käytettävät kuivat raaka-aineet voidaan varastoida säkeissä tai siilossa. Mikäli valmista rehua tai märkiä raaka-aineita varastoidaan siilossa, tulee siilon alla olla betonilaatta, jolta vedet johdetaan umpisäiliöön.

Rehua tulee valmistaa eläinmäärän tarvetta vastaava määrä. Valmis rehu tulee säilyttää umpinaisissa astioissa tai suljetuissa tiloissa tiiviillä alustalla erillään raaka-aineista ja käyttää ruokintaan välittömästi, tai pakastaa. Valmiin rehun varastointi piha-alueella on kielletty.

Jätehuolto

7.4 Rehun ja raaka-aineiden varastosäiliöt tulee tarvittaessa puhdistaa ja desinfioida. Laitoksessa on oltava asianmukaiset erilliset tilat säiliöiden ja astioiden puhdistamista ja desinfiointia varten, jätevedet pesupaikalta tulee johtaa täyttymishälyttimellä varustettuun umpisäiliöön, joka tulee tyhjentää ajoissa ennen täyttymistä. Sivutuotteiden ja rehun varastointiin käytettävien konttien tulee näyttää puhtailta, niissä ei saa olla näkyvää likaa. Likaisia varastosäiliöitä ei saa varastoida piha-alueella.

Mikäli rehun valmistuksessa tai raaka-aineiden käsittelyssä syntyy hylättyjä eriä, tulee ne toimittaa jätteenä laitokseen, jolla on ympäristölupa ottaa niitä vastaan.

Ympäristönsuojelu

7.5 Rehun valmistuksessa ja jakelussa tulee noudattaa huolellisuutta, valumat ympäristöön tulee estää. Sivutuotteiden käsittely, varastointi, rehun valmistus ja jakelu tulee suorittaa niin, ettei siitä aiheudu epäsiisteyttä, hajuhaittaa, ympäristön pilaantu-

mista tai haittaeläinten lisääntymistä. Tilarehustamon tilat, varastot sekä piha-alueet tulee pitää siistissä kunnossa.

Tilarehustamon kirjanpito ja raportointi

7.6 Tilarehustamon toimintaa koskevan kirjanpidon tulee sisältää ainakin seuraavat tiedot:

- vastaanotettujen sivutuotteiden laatu ja määrä
- käytettyjen kemikaalien laatu ja määrä
- käytettyjen rehun lisäaineiden laatu ja määrä
- hapotuspäivät ja hapotetun sivutuotteen laatu ja määrä
- valmistetun rehun määrä
- umpisäiliöiden tyhjennysten ajankohta, tyhjentäjä, jäteveden määrä
- hylättyjen sivutuotteiden/rehujen määrä, toimituspaikka
- muut tilarehustamon toiminnassa muodostuneet jätteet
- tilarehustamon vuosittainen toiminta-aika

Tositteet ja kuitit sivutuotteiden, rehun muiden raaka-aineiden ja jätteiden toimituksesta tulee tallettaa ja esittää pyydettyä. Edellä mainitut kirjanpitoliedot tulee liittää vuosittain YLVA:aan toimitettavaan lupamääräyksen 9 mukaiseen vuosiraporttiin.

Tilarehustamon ja sen toimintojen sijoittuminen

7.7 Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa kahden kuukauden sisällä päätöksen lainvoimaiseksi tulosta valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi suunnitelma tilarehustamon toimintojen sijoittumisesta. Suunnitelmassa tulee ottaa huomioon edellä mainittua toimintaa koskevat määräykset sekä tilarehustamosta annetut lausunnot. Tilarehustamon toiminnot tulee sijoittaa asemapiirrokseen. Asemapiirroksessa tulee käydä ilmi rehun valmistuksessa käytettävien kemikaalien ja laitteistojen ja varastointilojen sijoituspaikat sekä kaluston pesuun tarkoitettu tila ja jätevesien johtaminen. Toimintaan liittyvien pullokaivojen tilavuus tulee selvittää ulkopuolisella asiantuntijalla, ellei tietoja löydy rakennusta koskevista asiakirjoista. Tilarehustamo tulee toteuttaa suunnitelman mukaisesti 5 kuukauden sisällä päätöksen voimaantulosta.

Haittaeläinten karkotus, nestekaasutykin käyttö ja melua koskevat määräykset

8.1 Haittaeläimiä tulee torjua ensisijaisesti mekaanisilla torjuntakeinoilla (mm. verkot, aitaaminen) sekä pitämällä tarha-alue siistinä ja poistamalla toimintaan kuuluttamat rakenteet. Äänettömillä torjuntakeinoilla (mm. laser) voidaan myös torjua haittaeläimiä ilman ympäristöön kohdistuvaa meluhaittaa.

8.2 Mikäli haittaeläinten torjuntaan käytetään ääneen perustuvaa karkotinta (kaasutykki) saa sitä käyttää klo 07-21 välisenä aikana. Laite tulee suunnata pois päin asutuksesta. Torjuntalaitteesta lähtevä melu ei saa lähimmällä asumiseen käytettävillä kiinteistöillä ylittää melun A-painotettua ekvivalenttitasoa (L_{Aeq}) 55 dB:ä. Mikäli on aiheutunut raja-arvon ylittävää tai käytöstä aiheutuvaa melua olevan erityisen häiritsevää, voidaan melutaso velvoittaa mitattavaksi ulkopuolisen asiantuntijatahon toimesta.

11. Vakuus

Toiminnanharjoittajan on asetettava valvontaviranomaisen hyväksi YSL 59 §:n mukaiseksi vakuudeksi 5000 €:n vakuus tilarehustamon jätehuollon ja muiden lopetta-

miseen liittyvien jälkihoitotoimenpiteiden varmistamiseksi. Vakuus tulee asettaa kahden kuukauden sisällä tämän lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

LUPAMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

4.1 Tarha-alueen kuivatusvesien käsittely on tarpeen vesistön ja pohjaveden suojelemiseksi. Kuivatusvedet johdetaan Multajokeen, joka virtaa edelleen Leppäveden Ilveslahteen. Myös Lintumäen pohjavesialue ja vedenottoaivot sijaitsevat tarhan läheisyydessä. Tarha-alue sijoittuu osittain vedenottamon suojavyöhykkeelle. Säännöllinen näytteenotto on tarpeen hiekkasuodattimen toimivuuden seuraamiseksi sekä vastaanottavan vesistön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Soran vaihto sekä kokoojan puhdistus on tarpeen suodattimen toimintatehon takaamiseksi. Mikäli sora-suodattimen massat ja kokoomaajan lietteet käytetään lannoitteeksi, olisi ravinnepitoisuuksien selvittämiseksi massoista ja lietteistä tehtävä ravinneanalyysit.

6. Ulkona tapahtuva polttonesteiden varastointi ja tankkaus on toteutettava niin, ettei siitä aiheudu ympäristön, maaperän ja pohjaveden pilaantumisriskiä.

7.1 – 7.7 Tilarehustamolle saa ottaa vastaan vain hakemuksessa ilmoitettuja sivutuotteita niiden kulutusta vastaavan verran. Sivutuotteet tulee esikäsitellä ja varastoida niin, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumista, hajuhaittaa tai haittaeläinten lisääntymistä. Vastaanotetut sivutuotteet tulee hyödyntää rehuna mahdollisimman pian ja niiden tulee olla joko käsitelty lähtöpaikassa tai ne tulee käsitellä tilarehustamolla heti vastaanoton jälkeen lainsäädännön edellyttämällä tavalla, tai pakastaa. Näin varmistetaan sivutuotteen käyttökelpoisuus rehun raaka-aineeksi sekä ehkäistään niiden varastoinnista aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Sivutuotteiden käsittelyssä ja rehun valmistuksessa tulee ottaa huomioon MMM asetusten 1193/2011 ja 783/2015, sivutuoteasetuksen (EY) 1069/2009 sekä Ruokaviraston lausunnossa (2.5.2024) kuvatut vaatimukset.

Eläinperäisen käsitellyn sivutuotteen varastointimäärää on rajoitettu, jotta se tulisi hyödynnettyä rehuna mahdollisimman pian, ettei se ehtisi pilaantua, eikä sen varastoinnista aiheutuisi ympäristön pilaantumisen vaaraa. Sivutuotteiden vastaanottomäärä on hakijan ilmoittaman mukainen ja valmistettavan rehun määrä on voimassa olevan lupapäätöksessä kerrotun mukainen. Kun ottaa huomioon, että Provix Oy:n toimintaan rehua ei enää ole toimitettu, voidaan määrää pitää riittävänä.

Hapottamiseen käytettävät vaaralliset kemikaalit on määrätty sijoittamaan suoja-altaaseen hapotuspaikalle. Hapottaminen tapahtuu samassa paikassa, tämän johdosta tarvetta säiliöiden siirtelylle ei ole. Kiinteällä sijoituspaikalla ehkäistään trukilla siirtelystä aiheutuva riski roiskeille ja maaperän pilaantumiselle. Suoja-allas on tarpeen, koska hapotuspaikka sinällään ei muodosta tilaa, josta vuodot on mahdollista kerätä talteen, se kerää myös mahdolliset hanayhteydestä kertyvät vuodot.

Tuote- ja rehuerien jäljitettävyyden takaamiseksi varastoastioissa tulee olla sivutuotelainsäädännön vaatimat merkinnät, jotta rehun raaka-aineet ovat jäljitettävissä vastaanotosta lähtien aina niiden käsittelyyn, varastointiin ja käyttämiseen tai hävittämiseen saakka. Näin voidaan estää ympäristö- ja terveyshaitat, mikäli jossain raaka-aine-erässä havaitaan haitallisia yhdisteitä tai patogeenejä.

Tilarehustamossa käytettävien astioiden ja säiliöiden tulee olla siinä määrin puhtaita, ettei niistä kulkeudu ympäristöön ruokajäämiä, aiheudu epäsiisteyttä, ympäristön pilaantumista, hajuhaittaa tai haittaeläinten lisääntymistä. Näkyvä orgaaninen lika suojaa mikrobeja ja jotkut bakteerit voivat lisääntyä konttien päällä olevassa liassa. Lika houkuttelee myös haittaeläimiä.

Rehun valmistus, siinä käytettävien kemikaalien käsittely ja varastointi, rehun jakelu ja varastointi aina raaka-aineiden käsittelystä varastosäiliöiden pesuun tulee suorittaa niin, ettei toimista aiheudu ympäristön pilaantumista, hajuhaittaa tai haittaeläinten lisääntymistä.

Suunnitelma tilarehustamon toimintojen uudelleen sijoittamisesta on tarpeen, koska toimintoja ei voi olla sijoitettuna nykytilanteen mukaisesti kattamattomalle ja osin pinnoittamattomalle piha-alueelle. Tilarehustamon toiminnasta ei saa aiheutua roskaantumista eikä ympäristön pilaantumisen riskiä. Myös muut asetusten mukaiset tilarehustamon toimintaa, sijoittumista ja rakenteita koskevat vaatimukset tulee täyttyä.

8.1-8.2 Ensisijainen keino haittaeläinten vähentämiseen on pitää tarha-alue siistinä ja avoimena, niin että haittaeläimille ei ole tarjolla ruokaa eikä piilo/pesäpaikkoja. Ympäristöön ei saa levitä rehua tai sen raaka-aineita, myös varjotalojen ovet täytyy pitää kiinni ja tarvittaessa tarha-alue tulee aidata.

Torjuntaan on käytettävissä mekaanisia keinoja, sekä myös kemiallisia valmisteita. Ääneen perustuvan karkottimen jatkuva käyttö aiheuttaa meluhaittaa niin ympäröivälle asutukselle kuin myös luonnonvaraisille ei-haittaeläimiksi luettaville eläimille. Jatkuvan käytön seurauksena haittaeläimet tottuvat ääniin ja karkottimen teho laskee. Lintujen, joiden torjumiseen tykkiä ensisijaisesti käytetään, liikkuminen ja aktiivisuus öisin on heikkoa. Näiden syiden perusteella ympärivuorokautiselle käytölle ei ole perusteita. Muiden haittaeläinten (rotat, ketut supit) torjuntaan on olemassa ääntä tehokkaampia ja vähemmän ympäristöhaittaa aiheuttavia torjuntakeinoja. Vastineessa mainittu seikka, että verkot ovat tehottomia petolintujen torjunnassa, ei pidä paikkaansa. Verkkoja käytetään nimenomaan lähinnä lintujen torjumiseen.

Naapuruussuhdelain mukaan kiinteistöä ei saa käyttää niin, että se aiheuttaa kohtuutonta haittaa. Kaasutykin melu on impulssimaista ja siten erityisen häiritsevää. Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi annetussa valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 on esitetty melutason ohjearvot, joita ei tulisi ylittää. Koska turkistarhan läheisyyteen sijoittuu taajaan asuttua aluetta, on päätöksen päiväajan ohjearvo asetettu lupamääräykseksi. Yörauhan takaamiseksi on ääneen perustuvan karkottimen käyttö rajattu päiväaikaan. Asiassa tulee myös huomioida turkiseläinten suojelusta annetun asetuksen vaatimukset, joiden mukaan tarha-alueen tulee olla riittävän meluton ja rauhallinen.

11. YSL 59 §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Muun luvanvaraisen toiminnan harjoit-

tajan on asetettava vastaavasti vakuus, jos toiminnassa syntyy merkittäviä määriä jätteitä.

Toiminnan mahdollisesti keskeytyessä rehun valmistuksessa käytettävät ja tilalla varastoitavat eläinperäiset sivutuotteet, joita ei enää voida hyödyntää sivutuoteasetuksen mukaisesti muuttuvat jätteiksi tai niistä voi aiheutua samanlaisia haitallisia vaikutuksia kuin jätteistä. Sama koskee mahdollisesti jo valmistettua rehua. Ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaan luvanvaraisen toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Tilarehustamotoiminnan osalta vakuus on tarpeen lopettamistoimien asianmukaisen suorittamisen varmistamiseksi ja käyttämättä jääneiden eläinperäisten sivutuotteiden, rehun raaka-aineiden, mahdollisen rehun ja rehustamon muiden jätteiden toimittamiseksi loppukäsittelyyn, mikäli nämä toimenpiteet jäävät toiminnanharjoittajalta suorittamatta mm. toiminnan mahdollisen päättymisen yhteydessä.

Vakuus on määrätty huomioiden toiminnan laajuus ja luonne, valvontahistoria, sekä tilalla vastaanotettavien, käsiteltävien ja varastoitavien eläinperäisten sivutuotteiden enimmäisvarastointimäärä. Ruokinnan painopiste tarhalla on nojannut tarhalla hapotettujen ja varastoitujen eläinperäisten sivutuotteiden hyödyntämiseen ja sivutuotteiden varastointimäärät ovat olleet hyvin suuria, varastointiaika on myös ollut pitkä. Käsiteltyä eläinperäistä sivutuotetta on sallittua käyttää vain samassa eläintenpito paikassa ja omien eläinten ruokintaan, toiminnan lopettamisen yhteydessä sitä ei voi hyödyntää muilla tarhoilla.

Tässä päätöksessä on varastoitavien rehun raaka-aineiden määräksi rajattu 100 t. Jätteen muodostuneen sivutuotteen hävityskustannus on puhelimitse Honkajoki Oy:ltä saadun tiedon mukaan n. 250 €/t, kuljetuskustannukset ovat ympäristöministeriön julkaiseman jätevakuusoppaan mukaan 0,13 € – 0,20 € /km/t (alv 0%) ja likaisten IBC-konttien hävitysmaksu 50 € - 100 €/kpl (alv 0%). Vakuus on laskettu oletuksella, että hävitettävää jätettä olisi IBC-konteissa 15 tonnia ja se toimitettaisiin Honkajoki Oy:lle.

LAUSUNTOJEN JA MUISTUKSEN HUOMIOIMINEN

Lausunnot ja muistutus on huomioitu lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. Joiltain osin lausunnoissa esitetyt vaatimukset (Keski-Suomen ELY:n lausunto, kohta hulevesien käsittely) on edellytetty noudatettaviksi 21.12.2016 myönnetyn voimassaolevan luvan lupamääräyksissä.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO JA VOIMASSAOLO

Päätös on voimassa sen saatua lainvoiman ja se on voimassa toistaiseksi.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Laukaan lupa- ja valvontalautakunta tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen Laukaan kunnan verkkosivuilla www.laukaa.fi.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6-8, 14-17, 19-20, 42-44, 48-49, 59-61a, 66, 87, 89, 190-191 ja 205 §:t
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2 §
Jätelaki (646/2011) 12-13, 15, 72-73, 118, 119, 120 §:t
Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021) 33, 36 §:t
Naapuruuksuhdelaki (26/1920) 17 §
Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992) 2 §
Laukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen maksutaksa (Lupa- ja valvontalautakunta 22.2.2022 §21)

KÄSITTELYMAKSUT

Luvan muutoksen käsittelymaksu on Laukaan ympäristönsuojeluviranomaisen maksutaksan 3 §:n ja maksutaulukon kohdan F4 mukaisesti 400 €. Koska luvan muutoksen käsittelyn vaatima työmäärä on ollut suuri, asiakirjoihin on jouduttu pyytämään täydennyksiä, täydennyksiin lausuntoja ja asiakirja on jouduttu kahdesti kuuluttamaan, määrätään käsittelymaksu taksan 6 §:n nojalla 50 % taksan mukaista korkeammaksi. Maksuksi muodostuu tällöin 600 €.

6 § Käsittelymaksut poikkeustapauksissa

Milloin tämän taksan soveltaminen johtaa luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelyn luonne ja merkitys huomioon ottaen kohtuuttoman suureen tai pieneen maksuun, voidaan erityisistä syistä käsittelymaksu määrätä enintään 50 prosenttia 3 §:n mukaista maksua alhaisemmaksi tai korkeammaksi.

Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaisen jätteenkäsittelytoiminnan vakuuden käsittelystä peritään taksan 13 §:n nojalla 124 euron maksu.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusaika päättyy 4.4.2025.

Muutosta lupapäätökseen voivat hakea hakija ja ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät; toiminnan sijaintikunta tai muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät; alueellinen ELY-keskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset sekä ne viranomaiset, joiden tehtävänä on valvoa asiassa yleistä etua.

Valitusosoitus on liitteenä.

JAKELU**Päätös**

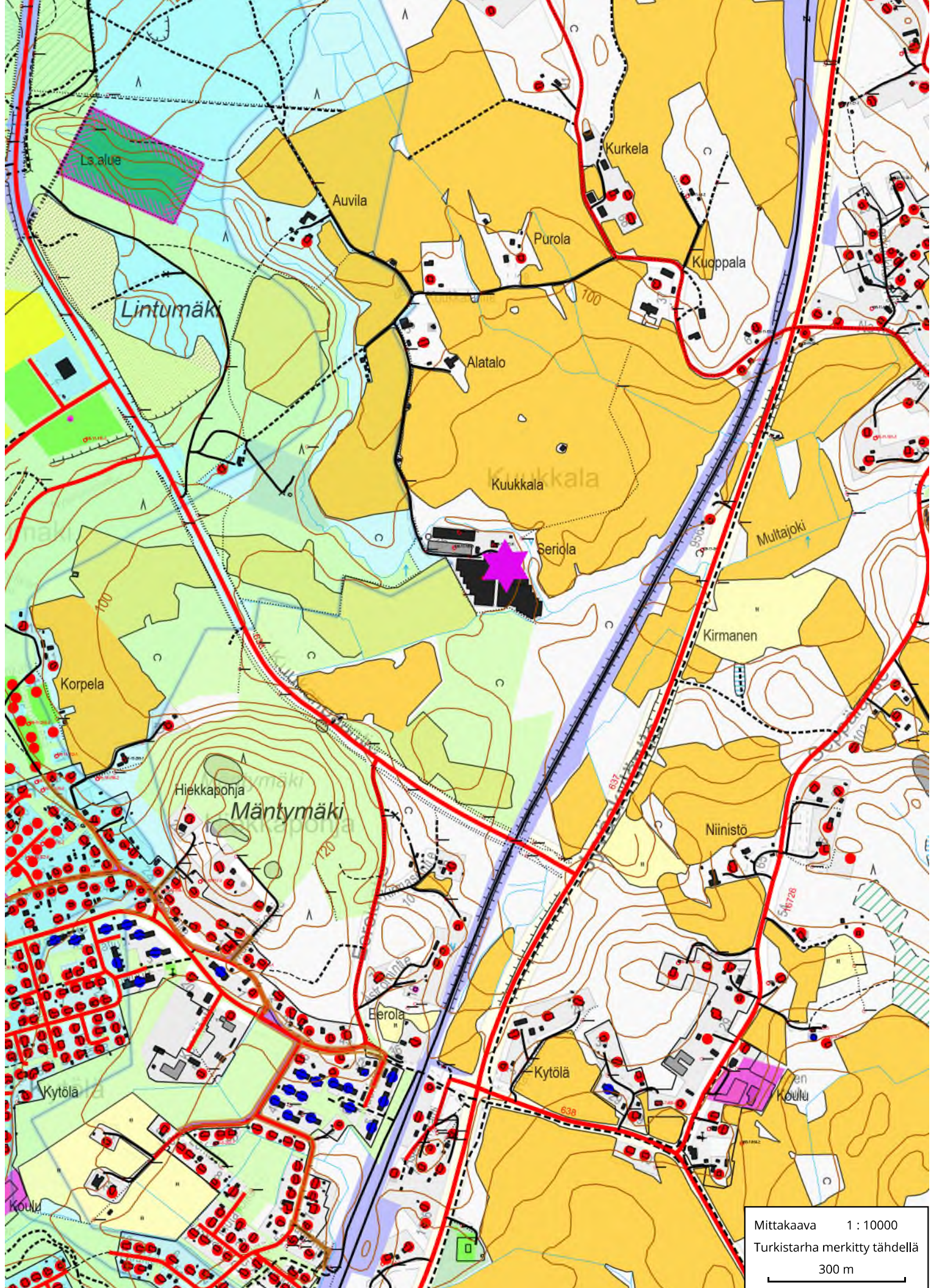
Hakija
Keski-Suomen ELY-keskus
Laukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen
Laukaan kunnaneläinlääkäri
Ruokavirasto
Muistutuksen jättäneet

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

LIITTEET

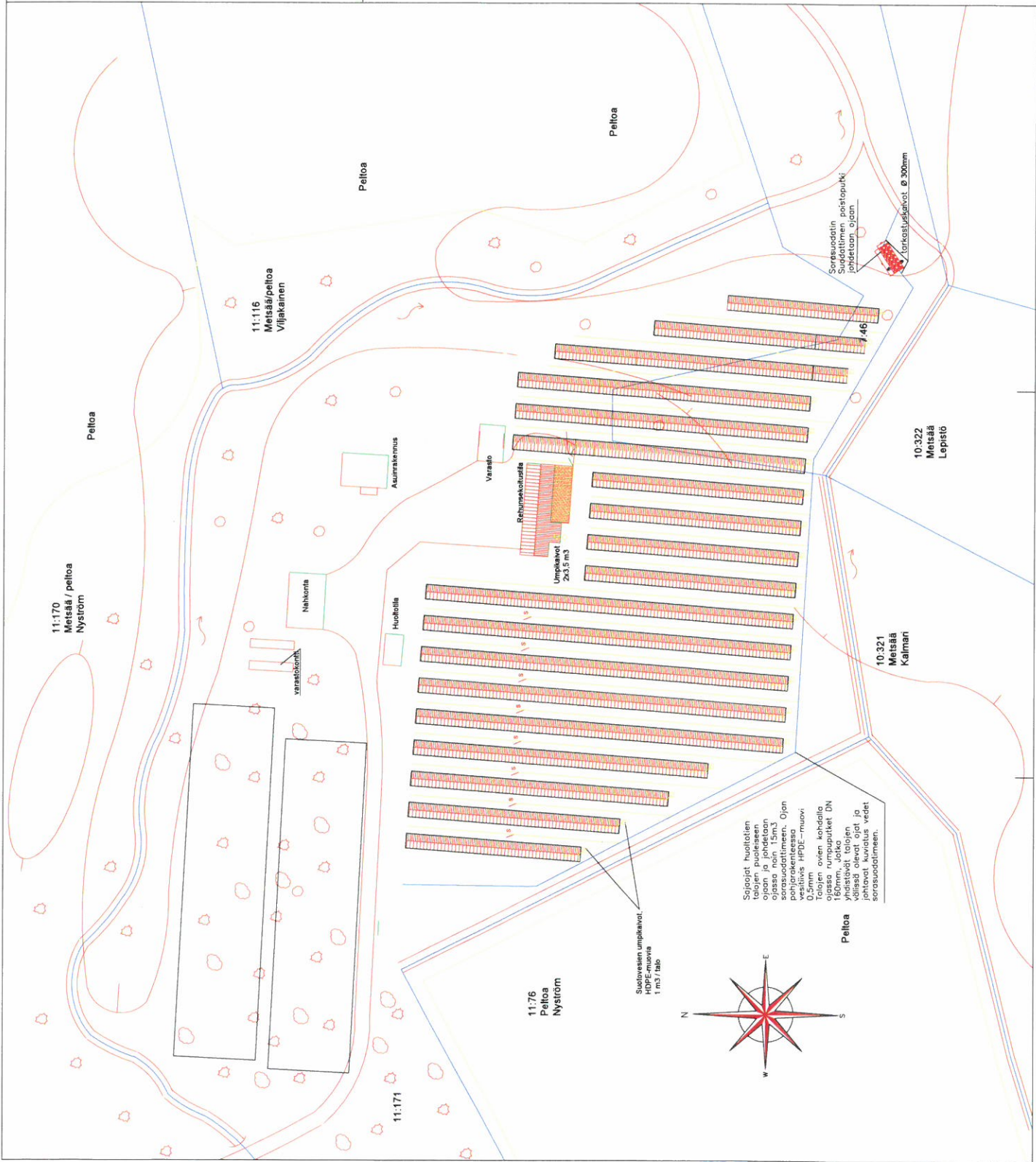
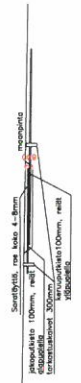
Sijaintikartta, kuivatusvesien käsittelysuunnitelma/asemapiirros, valitusosoitus

Mittakaava 1 : 10000
Turkistarha merkitty tähdellä
300 m

Toimenpiteet:
 - Verrattolajien välissä olevat salaojaputkien kunnat tarkastetaan, rikolliset uusitaan.
 - Verrattolajien välissä olevien huoltokäytävien, verrattolajien puolella olevien matalien ojan ja johdetaan sora-suodatukseen. Ojan pohjarakenteessa HFDE-muovi 0,5mm.
 - Sora-suodatin noin 3m x 8m, syvyys noin 0,8m.
 - Sora-suodattimen joko ja keruuputket ympäristöministeriön ohjeen 2/2016 mukaisesti.
 - Keruuputket johdetaan torstuskaivon kautta ojaan.

- Sora-suodatin ympäristöministeriön ohjeen 2/2016:
- Suodatintien syvyys noin 0,8 m
  - Suodatintien leveys noin 3 m
  - Keruuputket 100mm, neljä jalkakäytävällä
  - Keruuputket 100mm, neljä jalkakäytävällä
  - Huoltokäytävien pohjarakenteesta muuttaminen tilaan
- A - A

Sajoajat huoltotien talojen puoleiseen ojaan ja johdetaan sora-suodatukseen. Ojan pohjarakenteessa vesitiivis HFDE-muovi. Talojen oven kohdalla ojaassa rumpuputket DN 160mm, jotka yhdistävät talojen huoltokäytävien ja jalkakäytävien kautta vedet sora-suodatukseen.